

decentralizálása is kari könyvtárak létrehozása útján. Ezek a két-három helyiségből álló könyvtárak az egyetem különböző épületeiben, a tanszékek közt elhelyezve működnének, és egy-egy fakultás tárgykörébe tartozó könyvanyaggal lennének ellátva. A másik, ennél sokkal radikálisabb és hosszabb időre szóló megoldás: új könyvtár építése az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem számára. A két könyvtár osztozhatna a feladatokon. Egyik maradna a matematika, fizika, vegyészet, gépészet és villamosság országos tudományos szakkönyvtára és egyben egyetemi könyvtár, a másik pedig az építőipar, közlekedés és művészettörténet vonatkozásában látná el ugyanezt a feladatkört.

Belföldi és külföldi tapasztalatok egyformán azt igazolják, hogy az egyetemi könyvtárak jó működésének két döntő fontosságú feltétele: a magasszintű, értékes könyvanyag és a megfelelő számú olvasóterem férőhely. Tíz hallgatóra legalább egy olvasóhelynek kell jutnia minden egyetem központi könyvtárában. Mi azonban tízezres hallgatólétszám mellett két olvasótermünkben csupán 270 férőhellyel rendelkezünk. S még az új folyóiratolvasóterem megépítése után is csak 350-re emelkednék az olvasóhelyek száma. Kielégítetlen olvasói igények feszítőerejével állunk szemben. S ezek az igények az oktatási reform következtében csak növekedni fognak.

Alapvető művelődéspolitikai követelmény /s erről nálunk sem szabad megfeledkezni/: az egyetemi könyvtáraknak minden körülmények között lépést kell tartaniuk az egyetemek fejlődésével.

KÉKI Béla

- o -

378.962:026:658.513.009.4

A BUDAPESTI MŰSZAKI EGYETEM KÖZPONTI KÖNYVTÁRÁNAK
1961. ÉVI BESZÁMOLÓ JELENTÉSÉBŐL

Könyvtárunk tevékenységét az elmúlt tervidőszakban - a korábbi évekhez hasonlóan - részint az aktuális művelődéspolitikai feladatok, részint a könyvtár belső fejlődése során felszínre került súlyponti kérdések határozták meg.

Művelődéspolitikai szempontból könyvtárunkat 1961 folyamán két fontos feladat foglalkoztatta.

A Budapesti Műszaki Egyetem nyomtatásban megjelent reformjavaslatához kapcsolódva, széleskörű vitát indítottunk a felsőoktatási re-

form könyvtári vonatkozásainak megtárgyalására. Az elhangzott javaslatokat figyelembe véve, a Központi Könyvtár kollektívája állásfoglalását "A felsőoktatási reform és a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának fejlesztési terve" c. dolgozatban foglalta össze, amely a Műszaki Könyvtárosok Tájékoztatója 1962. 1. számában nyomtatásban is napvilágot látott.

A Budapesti Műszaki Egyetem három karához hasonlóan, 1961 nyarán a Központi Könyvtár is elkészítette dolgozóinak ötéves káderfejlesztési tervét. Az egyetem káderfejlesztési bizottságának jóváhagyása után a könyvtár munkatársai kézhez kapták a tervben részükre kijelölt feladatokat. A káderfejlesztési terv összeállításakor az a cél vezette a bizottságot, hogy 1965-ig, a tervidőszak végéig biztosítsa a BME Központi Könyvtárának szocialista könyvtárrá válását, dolgozóinak pedig lehetőséget adjon arra, hogy művelt, szakmailag jól felkészült, szilárd politikai világnézetű és kommunista szellemben dolgozó könyvtárosokká váljanak.

Könyvtárunk 1958-ban megindított reorganizációs tervének megfelelően 1961. évi tevékenységünket két jelentős feladat határozta meg.

Előszörban a gyarapítási osztály munkájának korszerűsítése, részbeni átszervezése, funkcióinak további kiépítése. Ennek során az alábbi munkafolyamatok kerültek lebonyolításra: a könyvtár gyűjtőköri kódexének elkészítése; a duplum-leltározás elveinek kidolgozása és a munka megindítása; egyetemi jegyzetállományunk feldolgozása gépi adatfeldolgozással; különgyűjtemény-állományunk gyűjtőkörének, feldolgozásának, az olvasók számára hozzáférhetővé tételének megoldása; az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem marxizmus-leninizmus tanszékén eddig letétként kezelt könyvanyag leltári leválasztása és átadása.

Könyvtárunk állománya 1961-ben 12 699 kötet könyvvel, 2142 kötet folyóirattal, 5289 egyéb dokumentummal és 160 500 mikrofilmfelvétellel, vagyis ö s s z e s e n 1 8 0 6 3 0 e g y s é g g e l gyarapodott. A mikrofilmtár anyagát is beleszámítva, a K ö n y v t á r á l l o m á n y a 1 9 6 1 . d e c e m b e r 3 1 - é n 1 3 1 7 6 2 7 egység.

A gyarapítási osztályhoz hasonlóan, nagy figyelmet fordítottunk az olvasószolgálat fejlesztési munkálatainak megkezdésére, szolgáltatásainak bővítésére. Ennek folyamán a következőkre került sor: a tanári olvasóterem megnyitásához az anyagi és személyi keret biztosítása; új szerzemények bemutatása nagyméretű vitrinben az egyetem Badafoki-uti bejáratánál; szabadpolcos szépirodalmi kézikönyvtárunk anyagának bővítése, illetve cseréje; a tervbevetett szabadpolcos ismeretterjesztő /tudománypszerszerüstő/ kézikönyvtár mintegy 1500 kötetének kiválasztása; a könyvtár szolgáltatásait ismertető "Könyvtári tájékoztató" elkészítése.

1961-ben jelentős mértékben nőtt a könyvtár szolgáltatásait igénybe vevő egyetemi hallgatók száma, ennek köszönhető, hogy olvasóink száma megközelítette a 8000-et. Még jelentősebb mértékben emelkedett a könyvtár igénybevételének intenzitása: 1960-ban 166 386 kötet könyvet és folyóiratot használtak olvasóink, s ez a szám 1961-

ben 209 202-re ugrott. A könyvforgalomnak 25 %-os emelkedése egyik évről a másikra kiemelkedő eredménynek mondható.

A beiratkozott olvasók száma 7 864

A használt kötetek száma

az olvasóteremben	85 960
a folyóiratolvasóban	37 839
a kémiai kutatóban	8 947
a kölcsönzőben	76 456

Összesen: 209 202

Folyóiratosztályunk a tervidőszakban elvégezte a műszaki felsőoktatási könyvtárhálózat szovjet, népi demokratikus és tőkés folyóiratainak megrendelését, koordinálását és devizakeretének kezelését.

Az 1962. évre megrendelt folyóiratok adatai a következők:

Központi Könyvtár	Népidemokratikus		Tőkés országok	
	198 évf.	35 538 Ft	497 évf.	287 839 -
Budapesti Műszaki Egyetem	560 évf.	140 696 "	982 évf.	450 919 -
Építőipari és Közl. Műszaki Egyetem	309 évf.	36 247 "	468 évf.	158 083 -
Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem	296 évf.	65 332 "	484 évf.	270 375 -
Veszprémi Nehézipari Műsz. Egyet.	65 évf.	19 733 "	121 évf.	78 249 -
Összesen	1428 évf.	297 546 Ft	2552 évf.	1 245 465 -

A Könyvtár feldolgozó munkájában az évi tervet teljesítettük. Az új szerzemények feldolgozása és a régi állomány folyamatos rekatalogizálása során csaknem 12 000 kötet került címléírásra és szakozásra. A hálózatunkba tartozó könyvtárak számára mintegy 75 000 katalóguscédula készült.

A tájékoztató és bibliográfiai szolgálat teljesítménye sajnos mind mennyiségében, mind minőségében némi visszaesést mutat. Ennek komoly objektív okai voltak: egyrészt a munkát hónapokra megbénította a tájékoztató helyiségek átépítése, festése, másrészt az osztály személyi problémákkal küzd, létszáma az elmúlt évben megfogyatkozott. Ilyen körülmények közt teljes értékű tájékoztató munkát csak az osztály vegyész-referencese végezhetett. Könyvtárunk legfontosabb teendői közé tartozik, hogy új státusok biztosítása, esetleg félállású műszaki szakkáderek foglalkoztatása révén a tájékoztató és bibliográfiai osztály tevékenységét a jelenleginél magasabb szintre emelje. A szervezetiileg az osztályhoz tartozó fotolaboratórium munkafeltételei kedvezőek voltak, s így munkateljesítménye jelentősen fokozódott az

1960. évihez képest: 33 000 filmkockát, 15 000 fotokópiát és 12 000 xerox másolatot készített.

Könyvtárunk legfiatalabb részlege, a tavaly megalakított hálózati és módszertani csoport igen eredményes munkát végzett a tervidőszakban. Módszertani téren: a könyvtár dolgozóinak tudományos továbbképzése céljából előadássorozatot szervezett; a két budapesti műszaki egyetem 102 tanszéki könyvtára közül 62 tanszéki könyvtár munkáját helyszíni instruálás alkalmával ellenőrizte; könyvtártudományi szakfigyelő szolgálatot folytatott stb. Hálózati munkájában tervszerűen folytatta a tanszékek kurrensen beszerzett új könyveinek feldolgozását; kidolgozta a hálózat számára az elavult és fölös könyvek kivonásánál követendő eljárást; a diákkotthoni letéti könyvtárak állományát teljes revízió keretében ellenőrizte.

A Művelődésügyi Minisztérium jóváhagyása értelmében 1961 folyamán 11 munkatársunk élvezett heti 8 óra kutatónapot. Nyomatásban 12 munkatársunk tudományos publikációi jelentek meg.

Összefoglalásul megállapítható, hogy a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára előzetes tervének és belső szükségleteinek megfelelően, általában eredményesen oldotta meg 1961. évi feladatait. Ezt a tervszerű munkát kívánjuk, új súlyponti feladatok beiktatásával, 1962-ben is folytatni.

SÜKÖSD Mihály

. □ .

025.1:026:378.962

A MŰSZAKI FELSŐOKTATÁSI KÖNYVTÁRHÁLÓZAT 1961-BEN

A művelődésügyi miniszter 109/1961./MK.3/ MM.sz. utasításával 1961. január 1-i hatállyal elrendelte a tudományos és szakkönyvtárak rendszeres statisztikai nyilvántartását és évenkénti adatszolgáltatását. Az utasítás értelmében a tanszéki könyvtárak munkájukról az 1961. december 31-i állapotnak megfelelően már az erre a célra kiadott egységes statisztikai jelentőlapon számoltak be. A könyvtárak adatait a hálózati központok egyesítették, és felterjesztették a Művelődésügyi Minisztérium Statisztikai Osztályának, amely a hálózatok összesített jelentéseiből elkészíti az országos statisztikát, és a magyar könyvtárügy vezető szerveinek rendelkezésére bocsátja kiértékelés és elemzés céljából.

A statisztikai felmérés során a műszaki felsőoktatási könyvtárhálózathoz tartozó közel másfélszáz tagkönyvtár adatait a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtárának Hálózati és Módszertani Csoportja számszerűleg és logikailag ellenőrizte, és megszerkesztette a